

een carrousel. In totaal plande 22% van alle deelnemende bedrijven te melken in een automatisch melksysteem tegen 2016.

Ranglijst populariteit

Alhoewel visgraatmelkstallen nog altijd het meest voorkomen, staan er vandaag op veel bedrijven in Zweden en Nederland al melkrobots. Interessant is ook dat het systeem zichzelf heeft bewezen in combinatie met beweiding. In Zweden is het immers verplicht de koeien tenminste een paar maanden per jaar te laten grazen. Op de helft van de deelnemende Zweedse bedrijven met een melkrobot kunnen de melkkoeien 4 tot 8 uur per dag grazen, op de andere bedrijven nog langer. Het derde populairste melksysteem (11%) was de traditionele bindstal met emmers of pijplijn. Deze vinden we vooral in Polen en Zuid-Duitsland. Het gaat vooral om kleine bedrijven, want deze groep melkt maar 3% van de koeien van alle deelnemende bedrijven. Kijken we naar het aantal koeien dat per melksysteem wordt gemolken, dan krijgen we een heel andere rangschikking. 41% van de koeien wordt gemolken in een visgraatmelkstal, 17% in een zij-aan-zij- en 15% in een draaimelkstal.

Automatische melksystemen zijn de grote favoriet van familiebedrijven, zeker van diegene die op zoek zijn naar meer flexibiliteit in hun dagelijkse werk. Dat ze geen melkers moeten aannemen, zien ze ook als een groot voordeel. Ongeveer 60% van de bedrijven over alle bedrijfsgroottes melkt met een groepssysteem, zij gebruiken dus geen melkrobot. Bij de bedrijven met minder dan 160 koeien komen, naast conventionele melkstallen, meer melkrobots voor. Op grotere bedrijven (meer dan 160 koeien) zijn draaimelkstallen het populairste.

Arbeidsefficiëntie

Een verhoging van de arbeidsefficiëntie is het grote doel bij de introductie van nieuwe technologie. Dat vindt ook 70% van de respondenten, 65% vindt het melksysteem dat hun voorkeur genoot. Het gaat om bedrijfsoptimalisatie. Arbeidsvermindering scoort 4 punten op een schaal van 5. De gezondheid scoort 3 op 5. Ook de dierenwelzijn tijdens het melken vinden de melkveehouders belangrijk. Dit scoort 3 op 5. We hebben de bedrijven gevraagd of ze hun economische situatie beschouwen als goed tot zeer goed of dat ze van zichzelf eerder vinden dat ze minder succesvol zijn. We zien dat de groep meer succesvolle bedrijven ongeveer 1 minuut per koe per dag minder arbeidstijd nodig heeft om te melken. De meest succesvolle

bedrijven hebben ongeveer 3,5 minuten nodig. Maar zelfs dan is de feitelijke melktijd langer dan wat voorgeschreven wordt in bouwadviezen. Adviseurs spreken van 2 minuten per dag per koe per maal daags melken voor één koeien per arbeidskracht.

Melkstellen

Wat echt telt, is het aantal melkstellen per melker. In Nederland bedient één melker 12 of meer melkstellen. In alle andere deelnemende landen is 10 of minder melkpunten per persoon het gemiddelde. De belangrijkste reden schuilt in de modernere installaties en grotere veestapels in Ierland, Zweden en Nederland. Dat de melkers in die landen meer melkstellen bedienen, wordt meestal economisch gecompenseerd door het hoger uurloon, namelijk 17 euro per uur en dat is 5 euro meer dan in de andere landen. Ondanks de efficiëntere inzet van arbeid en installaties in deze top 3-landen, betekenen de hogere lonen toch een hogere productiekost van ongeveer 3 euro per 100 kg melk meer. Het resultaat is dat de totale kost ongeveer dezelfde blijft.

Investeringsambitie

Ongeveer alle bevroegde melkveehouders willen verder investeren in melkinstallaties, de benodigde gebouwen en uitrustingen (zoals melkstallen en wachtruimtes). 20% was van plan te investeren in de eerste 12 maanden. Bij deze respondenten was hun huidige melkinstallatie gemiddeld 16 jaar oud. Zij

waren van plan te investeren in nieuwe of tweedehandse installaties, ofwel in een upgrading van de bestaande installatie. 218 melkveehouders wilden gemiddeld 3600 euro per koe investeren in de komende 12 maanden. Hierbij is de gemiddelde investering vooral hoog bij aankoop van melkrobots (meer dan 5000 euro per koeplaats in Nederland, België en Zweden). De investering ligt veel lager in die landen waar melkinstallaties een relatief laag niveau aan ingebouwde automatisatie hebben. We spreken hier van minder dan 1000 euro per koeplaats in landen als Ierland, Groot-Brittannië, Slowakije en Italië.

Robots en carrousel

Uit het onderzoek blijkt dat tussen 2011 en 2016 46% van de investeringen in melkinstallaties zal gaan naar automatische melksystemen. Investerings in zij-aan-zijmelkstallen blijven op hetzelfde niveau. De populariteit van draaimelkstallen neemt sterk toe. Tussen 2006 en 2011 waren de draaimelkstallen goed voor ongeveer 10% van de nieuwe investeringen in melkmachines. Dit zou stijgen naar 16% in de komende 5 jaar. Het onderzoek toont aan dat maar 8% van de bedrijven tussen nu en 2016 zal investeren in nieuwe visgraatmelkstallen. Tegen 2016 zal het aandeel visgraatmelkers naar verwachting zakken van 53 naar 35%. De echte winnaar is de robotmelker. In 2006 molk maar 4% van de deelnemers met een automatisch melksysteem, tegen 2016 naar verwachting 22%. ■

